

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 13. Јануара 1891.

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Претилату ваља слати унутрицом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

На збору грађана вароши Београда, који је држан 7. ов. месеца није дошло онолико бирача колико је по члану 13. зак. о општинама потребно, и за то се није могао да изврши пуноважно избор кварталних бирачких одбора.

Према томе, и погледом на став 13. чл. зак. о општинама, позивају се грађани београдски да 17. ов. мес. дођу на

ДРУГИ ОПШТИНСКИ ЗБОР

ради избора по 8 лица из свакога кварта за чланове и по 2 за заменике чланова кварталних бирачких одбора.

Збор овај почеће у 8 часова из јутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање бирача на биралиште.

Бирачки одбори за овај збор остају исти, који су били и на првом збору.

Гласање ће се вршити на овим местима:
а) За **кварт варошки** — у основно-мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица);

б) за **кварт теразијски** — у теразијској муш. школи (улица 2 јаблана);

в) за **кварт дорђолски** — у основној мушкој школи (Душанова улица);

г) за **кварт савамалски** — у основној мушкој школи (савска улица преко пута кварта);

д) за **кварт палилулски** — у основној мушкој школи (школска улица); и

ђ) за **кварт врачарски** — у основној мушкој школи (пријенољска улица, спрoћу војне болнице).

Од стране Суда општине вар. Београда 10. Јан. 1891. АБр. 47.

ИЗВЕШТАЈ

комисије за осветљење вароши Београда.

(СВРШЕТАК)

Па и поред тога видимо, где богатије општине као што су париска, лондонска, берлинска, римска, петроградска итд. осветљавају важније долове вароши електрицитетом плаћајући у исти мах и гас који у тим местима не троше. На против чим се која општина отресе обавеза према друштву за експлоатацију гасног осветљења,

она одма заводи ново електрично осветљење ма да јој гасно осветљење стоји готово на расположењу. Приватни пак потрошачи светлећег гаса, који према друштвима немају никаквих обавеза, у највише случајева напуштају гас и заводе електрично осветљење. Таквих примера има тако много, да сигурно не ћемо претерати ако кажемо да данас нема ни једне веће вароши у Европи, почев од Београда па до Лондона, у којој неби било ма какве приватне радње осветљене електрицитетом. —

Из свију досадањих упоређења гасне и електричне светлости са економског гледишта, можемо извести само један закључак: да је под иначе једнаким околностима електрично осветљење јевтиније од гасног.

Потписани чланови комисије за осветљење вароши Београда, руковођени напред изложеним разлозима у својој седници од 30 Октобра ове године решили су: да се за осветљење вароши Београда усвоји искључиво електрич. осветљење. Ако би одбор општински нашао, да за сад то осветљење не би могао остварити, онда потписани чланови комисије предлажу да се остане при садањем али ојачаном петролеумском осветљењу, све док прилике не дозволе, да се електрично осветљење уведе.

Господо Одборници,

Потписаној комисији за осветљење наше престонице јако је стало за тим, да се то питање што правилније реши. И ако је наша да је електрично осветљење сведено на светлосну јединицу јевтиније од гасног она вам не препоручује електрично осветљење због тога. Она узимље да ће електрично осветљење коштати исто толико као и гасно, шта више она претпоставља да ће то осветљење коштати 10, 15 па и 20 процената скупље од гасног, па ипак, потписани чланови комисије, знајући да ће с мирном савешћу одговорити и савременој науци и напретку за којим треба сви да тежимо и коме треба сви да спремамо терена и у нашој општини и у нашој држави, препоручују вам да за осветљење вароши Београда усвојите електрично осветљење, јер је то осветљење препоручила савремена наука, јер то осветљење захтева хигијена.

У Београду Децембра 1890 гэд.

Председник **Н. П. Пашић**; чланови комисије за осветљење Београда: **Б. М. Станојевић**, **Б. Димитријевић**, **М. Велизарић**, **Коста Д. Главинић**, **Јов. Тадић**, **Б. С. Новаковић**, **Мат. Јовановић**.

ОДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ

Не слажем се с овим извештајем, јер није у њему поклоњена довољна пажња и другим врстама осветљења.

Код тако важних питања, као што је осветљење вароши, нужно је било у кратко описати све врсте осветљења, којима се вароши осветљавају и упоредити их, па изнети њине добре стране а и мане, како би се колико толико олакшало грађанима да се реше, какво ће осветљење да усвоје

за варош Београд. Тако је рађено приликом решавања питања о варошком водоводу, канализацији и кадрмисању, онда и с осветљењем није требало чинити изузетак.

Међу тим у овом извештају узноси се само електрично осветљење а поред тога преставља се да су мане гасног осветљења тако страшне, да изгледа, да би био преступ, кад би се за варош Београд усвојило гасно осветљење.

На такав начин разуме се, да одбор наше општине нема избора, и мора да се реши за електрично осветљење.

Држим дакле, да је нужно било бар гасном осветљењу (гасу из каменог угља) непристрасно поклонити ону исту пажњу, која је у горњем извештају поклоњена електричној светлости.

Кад се из искуства не познају обе те врсте осветљења, онда је врло тешко решити се за једно или друго. И тако једино на основу тачних података о искуствима, која су стекле друге вароши примењујући једну или другу врсту осветљења, може се олакшати правилно решење овога питања.

Приликом решавања овакових питања, не могу хигијенски обзир бити једино меродавни. Нема сумње, да на прво место треба водити рачуна о хигијенским захтевима, али и у томе не треба претеривати, и у практичним случајевима, треба бити практичан.

Ми сви врло добро знамо, да би из хигијенских обзира било куд и камо боље употребити посуђе од платине, злата или сребра за кување наше хране, али ипак зато служимо се бакарним и рђаво глеђисаним земљаним посуђем.

Не у толикој мери али ипак отприлике тако је и с применом електричне и гасне светлости за осветљење вароши. И ако се зна, да с хигијенског гледишта електрично осветљење надмашује гасно, ипак се готово у свима већим европским варошима примењује и одржава гасно осветљење и само по гди-гди уводи се електрично, или се поред гаснога узима за извесне прилике и електрично осветљење.

У извештају комисије за осветљење вароши Београда, тврди се, да велике европске вароши не усвајају електрично осветљење с тога, што већ имају гасно осветљење и што су о друштвима која осветљавају направиле уговоре за 50 и 100 година и да све док ти уговори постоје, не могу завести никакво друго осветљење.

То није истина. Јер кад велике европске вароши могу да нађу милионе са увођење разних других корисних хигијенских установа, нашли би без сумње пута и начина, да се курталишу гаснога осветљења, кад би оно заиста било тако страшно у својој примени, као што се у горњем извештају преставља. Није истина, да се велике вароши курталишавају гасног осветљења, напротив оне га поред електричнога осветљења и даље задржавају, јер у гасном осветљењу имају поред светлости и извор топлоте, поузданија је светлост а и знатно је јевтинија од електричне светлости.

